

do našeg doba te potanko opisuju velike proslave kroz protekle dvije godine, posvećene »Juditi« i njenu autoru. Marulićem se bave sve brojniji domaći i inozemni marulolozi. »U posljednje dvije godine Marko Marulić Splicićanin, 'otac hrvatske književnosti', glasoviti europski humanist, sve se više otkriva kao izniman pisac i auktorska osobnost, koji je i zaslužio obljetničke proslave, te radne poduzetne programe. Uvjeren sam — zaključuje na kraju prof. Tomasović —, u uspon marulologije u novom tisućljeću« (str. 211). Tome se svi mi žarko nadamo, a prof. Tomasoviću, koji u mirovini očito ne miruje, još jednom od srca čestitamo na vrijednoj knjizi te očekujemo nova iznenađenja vezana za Marula.

Mladen Parlov

STUDIA CROATICA, revista de estudios políticos y culturales, Buenos Aires, 43 (2002), br. 145, str.142

Sancto y Doctissimo Varón («svet i vrlo učen muž») – tako Marka Marulića opisuje Bartolomé Fernández de Revenga, prevoditelj njegovih djela na španjolski, u knjizi tiskanoj u Madridu davne 1655. godine. Taj pozamašni svezak, koji sadrži španjolsku verziju *Evangelistara* i *Pedeset priča*, logična je posljedica i vrhunac tada već 150-godišnje prisutnosti Marulićevih djela u španjolskoj kulturi. Dojmljiv odjek Marulićev na Iberskom poluotoku razmjerno je dobro proučen, a postoje i poticajne naznake o nazočnosti njegovih knjiga u hispanofonim zemljama s druge strane Atlantskog oceana (Meksiko, Čile).

Najnoviji španjolski Marulić pojavljuje se upravo zahvaljujući preoceanskoj suradnji urednika i prevoditelja iz Madrida s nakladnikom iz Argentine. Riječ je o 145. broju *Studia Croatica*, časopisa što već 43 godine izlazi u Buenos Airesu, te je dosad na španjolskom jeziku objavio tisuće i tisuće stranica o hrvatskoj književnosti, povijesti, kulturi i politici. Uredništvo, kojem je na čelu neumorni Joza Vrljićak, odlučilo je posebnim, tematskim brojem obilježiti nedavne Marulićeve obljetnice. Posao je povjeren istaknutom španjolskom klasičnom filologu, slavistu i kroatistu, profesoru na Komplutskom sveučilištu u Madridu, dr. Franciscu Javieru Juezu Gálvezu, koji je ujedno i član uredničkog odbora časopisa. Potpuno primjeren izbor, kad se zna da je prof. Juez Gálvez jedan od najjučenijih i najdjelatnijih marulologa izvan Hrvatske!

Da bi pripremio *edición especial* buenosaireskoga časopisa, on je preuzeo na sebe višestruke zadaće: urednika, priređivača, auktora i prevoditelja – i to prevoditelja s drevne Marulićeve čakavice, s njegova humanističkog latinskog i mletačkog talijanskog te, kad je riječ o popratnim studijama i esejima, sa suvremenoga hrvatskog, talijanskog i francuskog jezika. Kao prvorazredno recepcijsko svjedočanstvo, pa i jezičnu poslasticu, uvrstio je i uzorke španjolskih prijevoda iz 16. i 17. stoljeća: *Pjesmu o pouci Gospodina našega Isusa Krista obješenoga na križu* prema prijevodu fra Ludovika iz Granade tiskanom 1567.

godine te ulomke *Evandelistara* i *Pedeset priča* prema spomenutom španjolskom izdanju iz 1655.

Svoj je izbor madridski marulolog koncipirao pomalo »nekanonski«, s naglašenom sklonošću prema humanističkoj komponenti opusa i s očitom afinitetom za Marulićeve iskaze osobne, privatne naravi. Uz ulomke iz najpoznatijih latinskih uspješnica (*Institucija* i drugi već spomenuti naslovi) čitatelju je ponudio nekoliko stranica iz *Tumača starih natpisa*, a zatim, u cjelovitim prijevodima, sva sačuvana privatna Marulićeva pisma (njih jedanaest na broju). Nije izostavio ni glasovitu *Poslanicu papi Hadrijanu VI*, kojoj je kao uvod poslužila izvrsna esejistička vinjeta književnika Grytzka Mascionija. Pjesnički odsječak opusa, uz nezaobilaznu *Pjesmu o pouci*, zastupljen je antologijskom poslanicom Franji Božićeviću sa Šolte i, dakako, ulomcima obaju epova, *Judite* i *Davidijade*.

Iz obilne literature o Maruliću uvršteno je nekoliko starijih i novijih radova: esejistička sinteza Ivana Slamniga »Marko Marulić, kozmopolit i patriot« (za ovu prigodu činjenično ažurirana s nekoliko bilješki), ishodišna studija Lea Košute o *Instituciji* i cenzuri »Sudbina i nevolje jedne Marulićeve knjige«, tekstovi B. Lučina (»Marulićev *Hercules moralisatus*«) i Darka Novakovića (»Marulićevi glasgowski stihovi«) te osvrt Mirka Tomasovića na knjigu o Maruliću objavljenu u Madridu 2000. godine (B. Lučin: *Marko Marulić 1450-1524*, edición española: F. J. Juez Gálvez). Svezak se zaključuje bibliografskim pregledom »Marko Marulić u *Studia Croatica* (1960-2002) iz pera urednika marulićevskog temata.

Kao osobitu vrijednost ovoga broja *Studia Croatica* istaknuti je prve cjelovite prijevode na španjolski tako važnih Marulićevih tekstova kao što su posveta *Judite*, *Poslanica papi Hadrijanu VI* i pjesničko pismo sa Šolte. Poslanice pak Katarini Obirtića, izvorno pisane visoko stiliziranom čakavicom, ovdje su prvi put prevedene na koji strani jezik. Prevoditeljev trud stoga zavrjeđuje naše priznanje, pa i divljenje zbog pouzdanosti i stilske primjerenosti španjolskih verzija. Možda bismo tek požalili što se u ovakvoj koncepciji nije našlo mjesta za pokoji glasgowski epigram (no njih španjolski čitatelj može naći u madridskoj knjižici iz 2000).

Namijenjen u prvom redu čitateljima hrvatskoga porijekla koji više ne vladaju jezikom stare domovine, ali su i dalje vezani za nju osjećajem pripadnosti i nostalgije, časopis *Studia Croatica* zbog svjetske je raširenosti španjolskog jezika neobično važan glasnik hrvatskih tema u međunarodnim kulturnim i stručnim krugovima. I zbog te činjenice, a dakako i zbog zanimljivih tekstova u odličnu prijevodu, ovaj je svezak znatan dobitak za Marulićevu svjetsku fortunu. Valja mu samo poželjeti primjerenu distribuciju s obje strane Atlantika.

Bratislav Lučin